

Ķīmiskās vielas

Publicēts: 22.03.2020.

Darbības ar ķīmiskajām vielām vai maisījumiem

Mūsdienu sabiedrība dzīvo vidē, kurā mēs katru dienu nonākam saskarē ar ķīmiskajām vielām sākot no personīgās higiēnas līdzekļiem un mājsaimniecības produktiem līdz rūpniecībā izmantotajām ķīmiskajām vielām.

Lai arī lielākā daļa ķīmisko vielu padara mūsu ikdienas sadzīvi ērtāku un drošāku, tomēr ir ķīmiskās vielas, kas var radīt kaitējumu mūsu veselībai un videi. Pieaugot cilvēku patēriņam, pieaug risks, ko ķīmiskās vielas var izraisīt cilvēku veselībai un videi, tādēļ ir svarīgi ķīmisko vielu ražošanu un lietošanu pārvaldīt ar pienācīgu atbildību.

Ķīmisko vielu un maisījumu droša izmantošana un aprites kontrole Latvijā ir saistīta ar Eiropas Savienības direktīvu prasībām atbilstošu normatīvo aktu izstrādāšanu un regulu piemērošanu. 1998.gada 1.aprīlī Saeimā tika pieņemts Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likums (no 2009.gada 1.decembra Ķīmisko vielu likums), kas nosaka vispārējās prasības, kādas jāievēro, veicot darbības ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem, kā arī biocīdiem (aktīvās vielas vai maisījumi, kas paredzēti, lai iznīcinātu, atbaidītu, padarītu nekaitīgu, kavētu iedarbību vai citādi ar ķīmiskiem vai bioloģiskiem līdzekļiem iznīcinātu jebkuru kaitīgu organismu).

Saskaņā ar Ķīmisko vielu likumu ir izdoti vairāki Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka nepieciešamo izglītības līmeni personām, kuras veic uzņēmējdarbību ar ķīmiskajām vielām; prasības laboratoriju darba kvalitātei un inspicēšanai; prasības ķīmisko vielu un maisījumu uzskaitēi; ķīmisko vielu un maisījumu klasificēšanai, iepakojšanai, marķēšanai; prasības veicot darbības ar biocīdiem; nosacījumus ķīmisko vielu lietošanas ierobežojumiem elektriskajās un elektroniskajās iekārtās; prasības rūpniecisko avāriju riska novērtēšanai un riska samazināšanai; prasības par ozona slāni noārdošajām vielām un fluorētajām siltumnīcefekta gāzēm, kas ir aukstuma aģenti; prasības fosfātus saturošu veļas mazgāšanas līdzekļu tirdzniecībai.

Veicot darbības ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem ir jāņem vērā sekojoši Eiropas Savienībā saistoši normatīvie akti:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 1.jūnija Regula (EK) Nr.1907/2006 (REACH regula), kas attiecas uz ķīmisko vielu reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežojumiem. Regulas teksts [latviešu](#) un [angļu](#) valodās.

Palīdzības dienesta funkciju REACH regulas izpratnē pilda Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „[Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs](#)” (LVGMC).

Līdz ar REACH Regulas spēkā stāšanos ir izveidota [Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra](#), lai pārvaldītu un īstenotu regulas tehniskos, zinātniskos un administratīvos aspektus.

[Vairāk par REACH regulu.](#)

2009.gada 20.janvārī ir stājusies spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes regula (EK) Nr.1272/2008 [par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu \(CLP regula\)](#), ar ko groza un atceļ direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza regulu (EK) Nr.1907/2007.

2020. gada 13. novembrī ir publicēti Regulas Nr.1272/2008 VIII pielikuma grozījumi un Komisijas Deleģētā Regula (ES) 2020/1677 ir pieejama [šeit](#).

Papildu informācija pieejama Eiropas Ķīmisko vielu aģentūras tīmekļa [vietnē](#).

Palīdzības dienesta funkciju CLP Regulas izpratnē pilda Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „[Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs](#)” (LVGMC).

Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 649/2012 [par bīstamo ķīmisko vielu eksportu un importu](#).

2003.gada 1.aprīlī stājās spēkā likums „Par Roterdamas konvenciju par procedūru, saskaņā ar kuru starptautiskajā tirdzniecībā dodama iepriekš norunāta piekrišana attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem”, ar kuru Latvija ratificēja 1998.gada 10.septembra Roterdamas konvenciju par procedūru, saskaņā ar kuru starptautiskajā tirdzniecībā dodama iepriekš norunāta piekrišana attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem.

Konvencijā paredzēto saistību izpildi koordinē:

- 1) Vides ministrija — attiecībā uz ķīmiskām vielām Konvencijas izpratnē;
- 2) Zemkopības ministrija — attiecībā uz pesticīdiem Konvencijas izpratnē.

Roterdamas konvencijas mājas lapas adrese: <http://www.pic.int>.

Likumdošana

[Skatīt vairāk](#)

SCIP datu bāze

[Skatīt vairāk](#)

Per- un polifluoralkilsavienojumi (PFAS)

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.varam.gov.lv/lv/kimiskas-vielas>